

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ГАЛУЗИ СВИНАРСТВА В УМОВАХ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО СОТ

А.Ф.Борисова, магістр

Державний агроекологічний університет

Досліджено ефективність функціонування галузі свинарства на сучасному етапі, визначено наслідки вступу України до Світової організації торгівлі для вітчизняних виробників свинини.

Исследована эффективность функционирования отрасли свиноводства на современном этапе, определены последствия вступления Украины во Всемирную торговую организацию для отечественных производителей свинины.

Постановка проблеми. Галузь свинарства є традиційною для України, але на сучасному етапі вона знаходиться у депресивному стані. Стрімке зменшення поголів'я свиней вдалося зупинити лише протягом останніх двох років, рентабельність виробництва залишається на низькому рівні, не дотримуються технології вирощування та відгодівлі тварин. На даному етапі вступ України до Світової організації торгівлі призведе до зниження ефективності ведення галузі свинарства, збитковості господарств з вирощування та відгодівлі свиней, зменшення темпів розвитку вітчизняної племінної справи та зниження рентабельності комбікормових заводів. Така ситуація зумовлює необхідність підвищення конкурентоспроможності галузі в контексті вступу України до СОТ.

Стан вивчення проблеми. Проблемам вступу України до Світової організації торгівлі присвячено роботи І.Бураковського, В.Вавришука, А.Гайдуцького, В.Головинської, Є.Єнсена, С.Кваши, О.Кілієвича, І.Кобута, В.Оболенського, Ф.Павела, Н.Селіцької, А.Чиркіна та ін. Однак наслідки вступу України до СОТ саме для галузі свинарства ще недостатньо вивчені, а отже потребують окремого дослідження.

Мета і методика дослідження. Метою дослідження є вивчення ефективності функціонування галузі свинарства на сучасному етапі і обґрунтування наслідків вступу України до Світової

організації торгівлі для вітчизняних виробників свинини. У процесі дослідження використані такі методи: монографічний — при вивченні стану галузі свинарства в Україні, абстрактно-логічний — при дослідженні організаційної структури галузі свинарства і пошуку напрямків зменшення негативного впливу вступу України до СОТ, аналізу і синтезу — для вивчення практичного змісту діяльності Світової організації торгівлі, статистико-економічний — для опрацювання масиву статистичних даних, опитування — при проведенні анкетування, графічний — для наочної ілюстрації досліджуваних явищ.

Результати досліджень. Свинарство — традиційна галузь тваринництва України, яка до 1914 р. посідала четверте місце у світі по виробництву і реалізації м'яса [1]. Важливим показником, який характеризує стан галузі, є поголів'я тварин (рис. 1). Різке зменшення кількості свиней вдалося зупинити лише протягом останніх двох років, в той час як поголів'я овець, кіз та великої рогатої худоби продовжує скорочуватись.

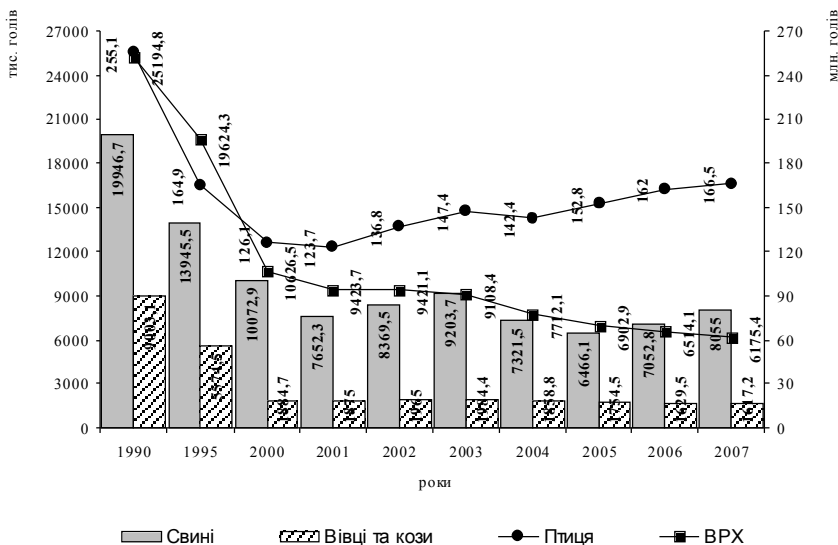

Рис.1. Поголів'я худоби та птиці на 1 січня

Джерело: Сайт Держкомстату України (<http://www.ukrstat.gov.ua/>)

Близько двох третин поголів'я свиней перебуває у господарствах населення, але потрібно зауважити, що в середньому в одному господарстві знаходиться дві свині. За таких обставин виробництво свинини не може бути ефективним, оскільки в цих господарствах не дотримані технології вироощування та відгодівлі свиней, не використовуються досягнення племінної справи і кількість тварин в господарстві є недостатньою, щоб забезпечити його ефективне функціонування. Водночас третина поголів'я свиней знаходиться у сільськогосподарських підприємств, де середня чисельність поголів'я близько 280 гол. Більшу частину своєї продукції сільськогосподарські підприємства реалізують переробним господарствам. Останнім часом спостерігається відчутне зниження закупівельної ціни на свинину. Однак на цінах роздрібних ринків ця тенденція не знайшла свого відображення.

Про низьку ефективність ведення галузі тваринництва і, зокрема свинарства, говорять дані табл. 1. За останні дванадцять років галузь свинарства була прибутковою лише раз — у 2005 році.

Таблиця 1

**Результати фінансово-господарської діяльності
сільськогосподарських підприємств за 2006 рік**

Вид продукції	Собівартість виробництва 1 ц продукції, грн	Повна собівартість реалізованої продукції, млн.грн	Доход (виручка) від реалізації, млн.грн	Рівень рентабельності, %
М'ясо великої рогатої худоби	877,83	2042,7	1259,1	-38,4
М'ясо свиней	779,51	1546,9	1402,3	-9,3
М'ясо овець і кіз	1151,04	14,9	9,9	-33,9
М'ясо птиці	391,64	1393,9	1523,1	9,3
Молоко	90,34	1816,1	1738,2	-4,3
Яйця тис.штук	180,14	1442,5	1286,0	-10,8
Вовна	1793,09	8,6	1,8	-79,3

Джерело: Сайт Держкомстату України (<http://www.ukrstat.gov.ua/>)

Щоб стати повноправним учасником Світової організації торгівлі, Україна повинна виконати два головні завдання: підписати двосторонні протоколи про доступ на ринки товарів і послуг з країнами-членами СОТ і внести необхідні зміни до вітчизняного законодавства відповідно до норм та стандартів організації [2].

Проведене опитування серед 30 наукових співробітників і фахівців, які працюють в галузі свинарства, племінної справи і переробної галузі показало, що 50% респондентів вважають, що після вступу України до Світової організації торгівлі збанкрутують українські господарства-виробники свинини, 23% — очікують зростання обсягів імпорту дешевого м'яса, і стільки ж респондентів прогнозують збільшення іноземних інвестицій в галузь свинарства України. Структуру відповідей респондентів показано на рисунку 2.

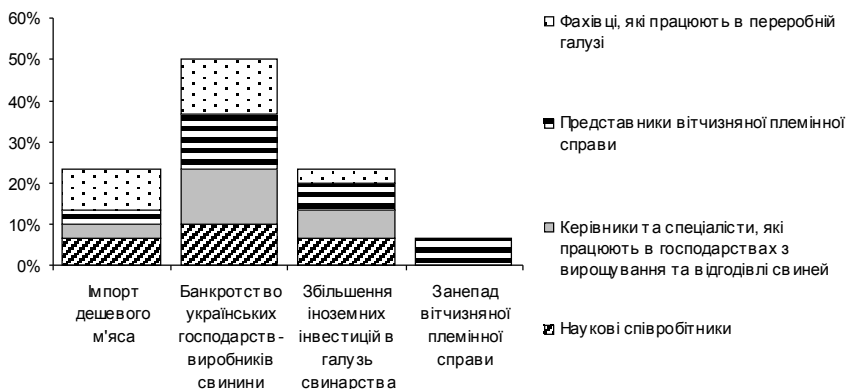

Рис.2. Структура респондентів за наслідками вступу України до СОТ
Джерело: власні дослідження

Дійсно, за сучасних умов вступ України до СОТ знищить галузь свинарства, оскільки собівартість виробництва вітчизняної свинини значно вища, ніж в розвинених країнах. Майже всі заходи державної підтримки українського сільського господарства, завдяки яким галузь розвивалась протягом останніх п'яти років (зокрема введення з 2000 року часткової компенсації сільгоспви-

робникам за рахунок держбюджету облікової ставки за користування кредитами; доплати з держбюджету за здачу продукції відповідної якості; списання господарствам державних боргів) найімовірніше підлягатимуть певному скороченню [3].

На фоні постійного зростання обсягів імпорту і контрабанди м'яса відбувається зниження закупівельної ціни на свинину, яка вже зараз нижче собівартості. Мотивація імпорту базується на демпінгових низьких цінах імпорту продукції та можливостях перепродати її за вищими цінами на внутрішньому ринку й на експорт в Російську Федерацію та інші країни СНД [4].

Із вступом України до СОТ зміниться порядок державної підтримки аграрного виробництва. Скорочення державних видатків на сільське господарство становитиме майже 1,4 млрд. доларів США [5], що негативно вплине на галузь свинарства. Зниження ефективності функціонування галузі свинарства призведе до занепаду племінної справи і зниження прибутковості комбікормових заводів, оскільки значно зменшиться попит на високопродуктивний племінний молодняк і корми.

В ході опитування респонденти визначили такі методи уникнення негативного впливу вступу України до СОТ: 23% — вважають, що спочатку потрібно вжити заходів для підвищення конкурентоспроможності галузі, 20% — звернули увагу на невідповідність вітчизняних стандартів якості вимогам СОТ, вони вважають, що гармонізація цих стандартів допоможе уникнути негативних наслідків, 17% — впевнені, що потрібне створення вертикально інтегрованих систем в галузі свинарства і 7% респондентів бачать вихід в покращенні племінної бази України, а третина — вважають необхідним відкласти вступ до СОТ (рис. 3).

Висновки. На сучасному етапі галузь свинарства України знаходиться у депресивному стані і потребує державного регулювання і підтримки. При вступі до СОТ Україна повинна буде відкрити свій ринок м'яса і значно скоротити дотації, субсидії та інші пільги сільськогосподарських виробників, що призведе до банкрутства господарств з вирощування та відгодівлі свиней, зменшення прибутковості комбікормових заводів та значно знизить

ефективність ведення вітчизняної племінної справи. Таким чином, щоб уникнути негативних наслідків вступу України до СОТ, необхідно спочатку підвищити конкурентоспроможність галузі.

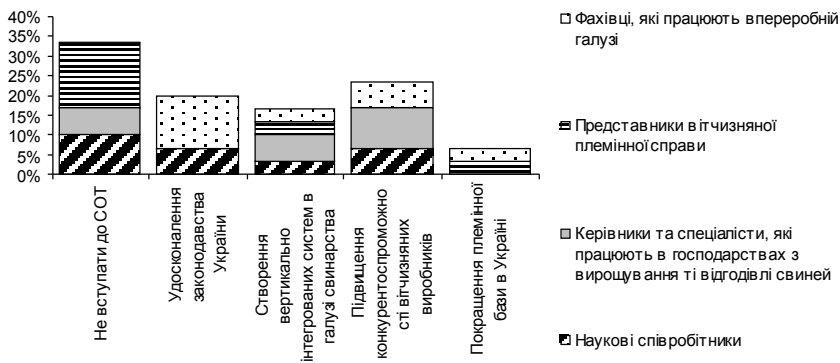

Рис.3. Структура респондентів за напрямками уникнення негативного впливу вступу України до СОТ

Джерело: власні дослідження

ЛІТЕРАТУРА

1. Свиноус І.В. Ринкове ціноутворення на продукцію свинарства приватно-господарського сектору // Економіка АПК. - 2007. - №3. - С.81-84.
2. Тепла М.М. Україна на шляху до Світової організації торгівлі // Актуальні проблеми економіки. - 2006. - №3. - С.35-40.
3. Осташко Т. Інтеграція України до СОТ: реальні та уявні ризики для сільського господарства // Економіст. - 2005. - №10. - С.30-33.
4. Супіханов Б.К. Підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва в умовах підготовки вступу до СОТ // Економіка АПК. - 2007. - №5. - С.44-49.
5. Дем'яненко С. Вступ до СОТ: реалії і перспективи // Харчова і переробна промисловість. - 2005. - №7. - С.5-6.
6. Результати фінансово-господарської діяльності сільськогосподарських підприємств за 2006 рік. Експрес доповідь від 30.03.2007р. <http://www.ukrstat.gov.ua/> - Сайт Державного комітету статистики України.